

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Beckerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeckerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybeckerek, 1899.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

XXVIII. évfolyam. 216. szám.

Hirdetési árak:

Egész évre	12.00
Félévre	6.00
Negyedévre	3.00
Egy órára	1.00

— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés kiadóhivatalban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap esti 6 óráig.

Csütörtök, szeptember 21.

A községi jegyzők túlterheltsége.

— A közleg. bizottság félévi jelentéséből. —

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága e napokban terjesztette fel a belügyminiszterhez az első félévről szóló jelentését. E jelentés, mely Szilágyi Albert tb. főjegyző szakavatott tollát dicséri, bevezetésében igen helyesen hangsúlyozza, hogy a közigazgatás általános menete kielégítő volt. Majd így folytatja:

Ez alkalommal nem mulaszthatjuk Nagyméltóságod előtt ismételt hangsúlyozni azon körülményt, hogy a közszolgálatban észlelt hiányok még ma is megvannak s ennek nem annyira a személyzet elégtelensége, avagy a munkabírás és munkakedv hiánya az oka, mint az ez különösen áll a községi alkalmazottakra, hogy az autonóm közigazgatás teendőinek pontos ellátását az állami közigazgatás teendőivel való túlterheltség gátolja. E túlterheltségből eredő bajok egyik leggyakoribbika az, hogy a községi közegek nem képesek annyi köteles gondot és figyelmet fordítani a község belügyeire, gazdasági életére és az egyes adózó polgárok jogos kívánalmaira, mint ezt túllik rendes körülmények és normális viszonyok között megkövetelni lehetne. A minden tekintetben bevált és üdvösnök mondható állami anyakönyvvezetés azonban a mai keretben soká fenttartható aligha lesz.

Az anyakönyvvezető községi jegyző különösen népesebb községekben, az anyakönyvvezetéssel járó teendők tulsokasága miatt, kénytelen tulajdonképeni hivatását elhanyagolni. Ez a mai bajok főforrása. És ez mindaddig, míg önálló anyakönyvi hivatalok felállítva nem lesznek, megmarad, sőt elmérgesül. Az anyakönyvvezetőhelyettesekkel való segítés csak ideiglenes és problematikus. A gyakorlat bizonyítja, hogy ezek létszámában a személyváltás napirenden van s ebből folyólag az egyes helyettesi állások hosszabb rövidebb időre

betöltetlenek lévén, az egész munka az anyakönyvvezető jegyzőt terheli. Tehát a baj az, hogy ép az annyira kívánatos állandóság jellege nincs meg az anyakönyvvezető-helyetteseknél. De eltekintve ettől és feltéve, hogy az állandóság karakterét biztosítani lehetne, még akkor is tulságos a reájuk háruló, mondhatni nem éppen méltányos teher. Mert elvégre is a község saját ügyeinek ellátására szervezte és tartja fenn a községi hivatalokat, sok helyen az állami adót is meghaladó pótdadó árán; s ha alkalmazottjaival, kiket a község lát el javadalmazással, saját belügyeiben nem rendelkezhetik mindenkoron, az csakis az intézmény terhére rovatik fel. Miután pedig mi az annyi küzdelmek árán törvénybe iktatott nagy horderejű reformokat ép a néppel kívántuk mindíg és kívánjuk most is megkedvelteni s ez által a nép lelkületében, gondolkozásmódjában előnyös átalakulást előidézni, aggodalommal kell, hogy rámutassunk azon egyes hibákra is, melyek ma még csak a kéreg alól kezdenek kibujni, de idővel, ha nem segítünk rajta, az életerős fának életmedveit szívják el. Ma még nyereség által eltávolíthatjuk ezen beteges hajtásokat.

Varga Ferenc levele.

Nagybeckerek, szeptember 21.

Varga Ferenc, Amerikában élő jeles hazánfia újra levelet írt Mencer Lipót főpénztárnak, a mely épp olyan érdekes, mint az öreg ur többi levelei:

Leon, Iowa szept. 5. 1899.

Szeretve tisztelt kedves jó Barátom!

Te oly szíveséggel vagy irányomban, hogy gyakran tudatos velem, mint létezőket, mind a két levelezőlapot megkaptam. Az utóbbiban szíves voltál velem tudatni, még életben levő kedves Virányi József barátomnak és kedves nejeének arany mennegzőjököt, ki mondhatlan örömmel vettem a tudósítást. Ha nem csalódom, ő az egyetlen egy, ki még életben van az 1849-iki torontálmezei tisztviselők sorából. Igaz, uralmunk nem sokáig tartott, de a legfontosabb körülmények közt

fogadtunk megyei hivatalokat. Virányi honélte le hosszú éveit, én új hazát kerestem magamnak. Igaz a szabadságot a szó legszorosabb értelmében voltam képes élvezni és hogy vagyoniilag nem állok jobban, ennek okát egyedül világi tapasztalatlanokodásomnak kell tulajdonítanom. De most vissza tekintve az Amerikában eltöltött 48 évmre, be kell ismernem, s a legnagyobb örömmel elismerem, hogy nem csak nincs okom panaszkodni, hanem valóban a gondviselés nagyon jó volt hozzám. Különösen családi életem valóban olyan volt a minőnek magam kívánhattam volna. Egészségem egyelőre jó, általában az enyimek is élvezik nagybárára ugyan azon szerencsét. Itt hivatalos szobámban, a bank épület keleti részében a földszinten van hivatalunk, biztos szekrényvel hol könyveinket biztosan tartjuk a tűz ellen. Egybekötöttében lévén a bankkal, ez kényelmessé teszi a posta tőlünk csak 40-50 lábnyi távolságban van. Így kapjuk a lapokat. 2 vasutunk van. Városunk nem nagy, csak 2000 lakossal; de van jó iskolánk 11 tanítóval, 500 tanulóval. Templomunk a methodista, a legnagyobb épület, a presbyterian, camphellire, baptist, advent — kik azt hiszik, hogy a lélek csak a föltámadáskor jön ismét életre — és a magyaroknak is van templomuk. Zsidó csak egy van, az én épületemben ruha kereskedéssel foglalkozik, neje olykor eljön a mi templomunkba is. Itt csak az tagja a vallási felekezethek a kinek tetszik, azért a templomok föltartása sokba kerül. Mi presbyterianusok 125-ön vagyunk és 900 dollárt fizetünk papunknak, e mellett a templom költségeit is viselnünk kell. Iskola tanítóinknak fizetésük a főnek 9 óra 900. 2 segédje van 50 és 45 havi fizetéssel, a többieknek 45-40-35 havi fizetésük van. Városunk különösen az idén szépen épül. Vannak igen jó boltjaink 20-25 ezerárú kelmével egy. Városunk egészséges, vannak szép lakok, a Pista fiamé, dicsekvés nélkül a legszebb, nem a legnagyobb, de nagyon szépen be van rendezve. 3 hete már, hogy a hőség roppant, ha esőnk nem lesz hamar a késői tengeri nagyon meg fogja érezni.

Most bezárom soraimat, kérve add át tiszteletünket nemes lelkű jó nődek, a mélyen tisztelt Gyertyánffy, Daniel, Vécsey családoknak. Virányi kedves barátomnak s tisztelt nejeének. Fogadd meleg kézszoritóját a töletek örökre elszakadt öreg barátotoknak

Varga Ferencnek.

A „TORONTÁL“ tárcája.**A gyáva.**

Írta: Fehér Sándor.

Éles sivitás vágta át a Böhm gyár gépeinek tompa kattogását és mint valami vezényszóra, egyszerre abban maradt a sok munka. Mint mikor a pihegő ember torkára ráfut a köhögés és megakasztja pillanatra a vér keringését, az a sipolás is ráforrt a gőzmasina bugására, elfulladt annak zihálása és a szerke ázó erekben megaludt a vér. A mindenfelé elosztott gépek még egyet kalimpáltak szij-karjaikkal, még egy utolsó erőfeszítéssel egyet bukdácsoltak, azután recscsenetek egyet, valami olyan hörgésszerű hanggal és végre megálltak. Fenn, az emeleti termekben a leányok is sorra letették a kezükben lévő árut. Pedig nem volt semmi közük a gépekhez, azok egészen nélkülök kötötték a sok harisnya felét és ők már a kész holmit kapták, csak hogy szép rendjében összehajtogassák, papírszalagokkal, átkötözgessék és skatulyákba téve, beraktározzák, ahogy a Böhm ur az állványokra való felrakást nevezte, de azért egy mozdulatot se tettek többet, hanem tódultak kifelé. Az udvarra nyíló ajtók csak úgy ontották őket és a tágas udvar csakhamar megtelt ezekkel a sovány, beteges tekintetű leányokkal, akik hangosan vinnyogva rohanták meg a letelepedett péket, hogy azután csoportokba verődve, vagy összefogózva, fel alá tipegve majszolták a tizórait.

Ilyenkor Böhm ur is elnézett valamicske

ozsonnára és az iroda is letette a tollat. Reggel héttől robotolnak szakadatlan, és mihelyt a rajtacsipéstől nem féltek, siettek sziesztát tartani. Még a kis vörös gyakornok is, aki úgy görnyedt a magas íróasztal fölé, mintha sohase akarna kiegyenesedni, felemelte szeplős arcát a nagy buzgalommal címzett borítékokról. „Hála Istennek!“ sóhajtottak fel mind megkönnyebbülve és megindult a csendes dünyögés. Napról-napra végigcsináltak ezt és nem fáradtak bele. A félig visszafojtott, de igazán ki nem törhető elégedetlenség csendes, de állandó zugolódásával hánytákvettették meg a mindennapi sorsukat. „Disznóság!“ szavalta a könyvelő, „szemetelenség!“ nyögte a pénztárnok és az ökölnyi praktikus is hozzáadta a maga „borzasztó“-ját.

— Tudja Heksch ur — mondta a könyvelő a pénztárnoknak, én már rég megszöktem volna, ha nem tudnám, hogy hamarosan vége lesz ennek a históriának.

Heksch ur, a pénztárnok, csendes bölөгatással vette tudomásul ezt a naponként megújuló önvizsgálatást, de ebbe a tudomásvételebe, akaratlanul is, egy kis irigység fészkelte be magát. Valami olyan hencceg-félet látott ő ebben a gyakran ismétlődő nyilatkozatban, talán ilyes formát: Látod! én urnak születtem és most csak azért dolgozom, mert tudom, hogy hamar abba is hagyhatom. De te csak olyan féreg maradsz, olyan csuszó mászó verejtéssel küzdő semmi, aki csak porban és porból él, akinek élete is semmi, örökös kényszermunka, élethossziglan száműzetés a világ gyönyöreitől. Nekem a nyak kendőm színe és formája, meg a gallérom alakja, ruhám szabása ad egyedül gondot, neked meg,

magadnak és másoknak kell a kenyeret ki-küzdeni, hogy éhen ne pusztulj! Te tudsz, én nem tudok és mégis engem fognak tömjénezni, neked csak a fojtó füst jut ebből és mégis az én véleményem lesz a döntő, te meg se mersz szólalni, mert meg se hallgatnának! En büszkén fogok parancsolni, te belőled meg ki kell sorvadni a hátgerincnek a folytonos hajlongástól. Az én tekintetemet lesni fogják, hogy engedelmessékedjenek, te meg vigyáznai fogsz a mások tekintetére, hogy szolgálhass!

Ilyesfélét olvasott ki Heksch ur abból a nyilatkozatból és az intelligens szegénység ama szocializmusával, mely nem földosztó és nem kiált halált a tökére, hanem veres zászlók helyett a munka lobogójára esküszik és semmi mást, csak érvényesítést, csak érvényesítést engedést kíván. Ezzel a természetes lázongással nézett erre az üres fráterre, akinek a divat és szórakozás egyetlen gondja. Ki csakhamar zsebre-vágott kezekkel, nagy vigan fityörésze fog haladni az élet arany útján és a papájának elé-gáns irodahelyiségéből csak a pompás fauteilleket használja majd, hogy unalmában, jobb mulatság hijján, azokban terpeszkedjék és adja a főnök-helyettes nem is éppen megvetendő szerepét. Mert ez a fiu tulajdonképen csak kurában volt ott. Olyan jómódu gyerek volt, aki azt hitte, hogy vét az apja tekintélye ellen, ha diákkorában nem adja nagyban a bankot. Korhelykedett és mikor a nyakára hágot a pénznek és a vizagákon is átmászott valahogy, az öreg nehogy ilyen léha találjon maradni, Böhm urhoz adta dresszirozná. Hadd ismerje meg az életet komoly oldaláról is, hadd szelidüljön.

A hivatalos melléklet 194. számával.

HIREK.

Tájékoztató.

Szeptember 30. Nyomdászok szüreti mulatsága.
Október 1-én Orsz. kerékpárverseny Nagybecskerekén.
Október 9. Vármegei őszi közgyűlés.
Október 16. Közig. biz. ülés.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától esti 8 óráig nyitva van; hölgyek részére a gőzfürdő kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon fél 6-tól 7 óráig este urak részére is. Naponta zuhany-fürdő.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos alispán tegnap visszaérkezett Nagybecskerekre és rövid itt tartózkodás után birtokára utazott. Az alispán e hó 29-én foglalja el hivatalát.

— **A trónörökös Torontálban.** Emlékeztében van még mindenkinek, hogy milyen jól érezte magát tavaly Torontál-vármegejében Ferenc Ferdinánd főherceg, a ki gróf Harnoncourt Félix látogatására jött le közénk A gyönyörű időjárás, kedvező éghajlat, a melyről nyilatkozott, hogy valóságos Riviera, mind hozzájárult ahhoz, hogy feledhetlenné tegyék a fenséges ur előtt a mi vidékünket, a mely ha nem is állja ki a versenyt a világtájak festői részleteivel, de éppen úgy tud hangulatot kelteni, lelkesíteni egyszerűségével. Már akkor megígérte a trónörökös, hogy jövőre lejön ide újra s elhoz magával egy főherceget. Lajos Viktor volt erre kiszemelve s eleinte meg is állapodtak benne, hogy lejön Ferenc Ferdinánddal, de később úgy alakultak a viszonyai, hogy Lajos Viktor az idén nem kerül le Magyarországra, mert teljesen elfoglalják külföldi utazásai. A trónörökös azonban megtartja ígéretét s nemsokára viszontláthatjuk daliás alakját. Mint ugyanis biztos forrásból értesülünk, október hónap végén érkezik le Torontálba s jelen akar lenni a nagybecskereki őszi lóversenyen. Ez a körülmény is hozzájárul ahhoz, hogy a versenyt minél nagyobb szabásúvá tegye. Az écskai kastélyban egyébként már készülnek a fejedelmi vendég fogadtatására, hogy minden a legnagyobb rendben legyen, mire megérkezik Magyarország koronájának jövőző ura.

— **A telepítések ügye.** A telepítési s ezzel kapcsolatos kérdések tárgyalása céljából a földmívelésügyi miniszter még ez ősz folyamán nagyobb értekezletet tart. A tanácskozmány elé azon általános kérdéseken kívül, hogy szükséges-e, hogy a telepítési tevékenység szélesebb keretben folytassék? Az állami vagy a magántelepítésre kell-e nagyobb súlyt helyezni? A telepítési tevékenység mellett kívánatos-e örökbérleti vagy felelősségi rendszer alkalmazása és támogatása? A magán állami telepítésre, továbbá a parcellázásra vonatkozó részletkérdések terjesztetnek. Az értekezletre a földmívelésügyi miniszter az

Országos Magyar Gazdasági Egyesületet és az Erdélyi Gazdasági Egyesületet, a torontál-vármegei gazdák közül pedig a következőket hívta meg: Rónay Jenő, Babics József, Jesszenszky Ignác, Papp Géza.

— **Bérmálás a csanádi egyházmegyében.** Tegnap ért véget a csanádi egyházmegyében az őszi nagy bérmálás, mely ezuttal Krassó-Szörény-megyében ment végbe. A bérmautat tudvalevőleg Deseffy Sándor megyés püspök kezdte és Németh József fölszentelt püspök folytatta, a ki Pacha Agost püspöki iktató kíséretében tegnap tért haza Temesvárra Eibenthalból.

— **Községi választás.** Zombolyáról írják, hogy Nagy-Komlóson a múlt héten folyt le a községi pénztárnok választás dr. Csávossy Ignác tb. főszolgabíró vezetése mellett. A választók bizalma Buká Illést tisztele meg.

— **A Központi Hitelszövetkezet érdekében.** A belügyminiszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz. A körrendelet utal arra, hogy a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvény életbelépte után első teendő volt a törvényben körülírt Országos Központi Hitelszövetkezet megalakítása. Most, amidőn már megalakult a hitelszövetkezet s működését megindította, legközelebbi feladat az, hogy e központi intézet a lehető legnagyobb tökélyre gyűjtésével is alkalmassá tegyék az irányában támasztható összes jogos igények kielégítésére. A miniszter tehát ráirányítja a törvényhatóságok figyelmét erre a nagyjelentőségű ügyre s felhívja a törvényhatóságokat, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet üzletrészének jegyzésével e fontos intézmény fejlesztéséhez és megszilárdításához hozzájáruljanak.

— **Temesvári kerékpárverseny.** A temesvári „Velocitas” kerékpár egyesület által f. hó 24-én rendezendő kerékpárversenyt az egyleti tagok és a kerékpár-sport híveinek figyelmébe ajánljuk, mivel ez alkalommal Temesvárott tartja meg a „Magyar Kerékpáros Szövetség” V. évi rendes tanácsülését, továbbá azért is, mert a verseny díjkörzővel van egybekötve és mert a program egyik száma háromkerékű motorok versenye, oly látványosság, a melyben eddig még nem volt részük.

— **Nagybecskerek város díja.** Nagybecskerek város képviselőtestülete a minap 50 koronát szavazott meg az október 1-én tartandó kerékpárverseny vendégek versenyében az elsőnek adandó tiszteletdíj megvételére. Az egylet elnöksége ezen összegért gyönyörű sörservicet vett, a mely Kokits A. F. kirakatában látható.

— **Anyai örömgöz 84 éves korban.** Páratlan eset történt — ha igaz — az oroszországi Bolasev faluban. Egy nyolcvannégy éves öreg asszonynak két kis leánya született; az egyik kis leány meghalt, a másik pedig „a körülményekhez képest” jól érzi magát a mamával együtt. Némileg furcsává teszi ezt a kis hirt az a körülmény, hogy a nem tulajdonos fiatal mama — özvegy asszony.

— **A nagykarolyi Petőfi-ünnep.** A vasárnap tartandó nagykarolyi Petőfi-ünnep iránt országsszerte igen nagy az érdeklődés és testületek, mint magánosok nagy számban jelentették be részvételüket. Az ünnepség színhelyén annak megfelelően nagyarányú intézkedéseket tesznek az érkezők fogadására. A Petőfi társaság tagjai szombaton délután indulnak Nagykarolyba Bartók Lajos vezetése mellett. Velük egyidejűleg megy Ráthonyiné Maróthy Margit is, a Nemzeti színház művésznője, ki az ünnepély alkalmával Petőfi „Szeptember végén” című költeményét fogja előadni. Az ünnepélynek második napján kimennek Erdődre, Petőfi kedvenc tartózkodási helyére, hol a híres költő nem egyszer volt Lauka Gusztáv házának vendége. Az itten tartandó ünnepélynek egyik kiváló száma lesz Lauka Gusztáv „Megváltás” c. felolvasása, melyet lapunk szombati számában a szerző szíveskedéséből egész terjedelmében közlünk. Lauka eredetileg úgy tervezte, hogy maga olvassa fel érdekes reminiscenciáit, aggkora azonban nem engedti meg, hogy ily messze utat tegyen.

— **Csalás.** Nagyikindáról írják: Furfangos csalónak ült fel a minap Filip György nagyteremiai gazda. Markov János szanádi illetőségű fiatalember Rattenpichler Mihály társaságában megjelent Filipnél s bemutatta magát mint Kohn Armin gabonakereskedő megbízottját s kibérelte annak magtárát buza elhelyezésére. Azután Rattenpichlerrel Kis-Teremiára rándult azon ürügy alatt, hogy ott búzát vásárol. Másnap újból megjelent Filipnél és elmondotta, hogy a szomszédos községben nagyobb mennyiségű búzát vásárolt össze, de miután pénze főnökétől még nem érkezett meg, száz forintot kért tőle pár órára kölcsön. A mint a száz forintot megkapta, egyszerre eltűnt a községből. A szélhámos fiatalembert a csendőrség letartóztatta. A nyomozás során megállapították, hogy Markov Nagybecskerekben is többeket becsapott. Mint katonát most a fegyvergyakorlatok alatt egy vendéglőt is nagyobb összeg erejéig rászédett, a kinek magát ezer hold föld tulajdonosának adta ki.

— **Ősz.** Ma köszöntött be hivatalosan az ősz. A bányadozó nap ránk küldözi sugarait, hogy a nyár minél szebben búcsúzzék el a hidegülő földtől, zörgő tarlóktól, a lankadt virágoktól. Levelek hullása, daru távozása... Megcsapja az arcunkat az ősz szele, megborongva húzzuk össze a felöltőt, szinte már jól esik az otthon, a zart szoba. Szeptember a vége felé halad és mesgyét szab, melyen túl az érzelmek forrongása, paján hangulat, vidám ragyogás van; az innessz részén néma borulat, csöndes alkony. A lombos platánok ágait megmegrázza az őszi fuvalat és hull a levél, hull szomorúan, nyomában némi bánat is kél. S elválnak a daruk is, komor, sivár lesz minden.

— **Sertésvész.** Nagyikindáról írják, hogy ott a sertésvész egyre nagyobb méreteket kezd ölteni s veszélyezteti a teljes állományt. A hatóság ennek következtében zár alá helyezte Nagyikindát. — Német-Szent Miklósról és Szerb-Szent-Mártonról is azt jelentik, hogy fellépett a sertésvész.

De az már rossz matéria volt ehhez. Benne volt a vérében a nagyuri tempó és szerette ezt vörös posztóul a szegény marhák felé mutogatni, hadd vaduljanak tőle.

— **Higyjék el, igazán irigylem magukat,** hogy az ilyen helyzetet is meg tudják szokni. Ha tudnám, hogy itt kell ragadnom, rövidesen megcsinálnám a számadást, mert én ebbe bele-törődni nem tudnék soha.

— **Nem olyan nehéz az, és még ennél sokkal rosszabbat is meg lehet szokni.** Elvégre is, biztos állás, nyugodt megélhetéssel, van előmenetelre is remény, szóval vannak jó oldalai is.

Heksch ur itt már nem is annyira azt a fiút, mint inkább saját magát igyekezett vigasztalni. Jó maga se barátkozott még meg a sorával és volt is oka az elégedetlenségre. Elvégezte a maga iskoláit, hozott magával egy csomó álmot és tervet, egy porció becsüvagyat és némi tehetséget is. De csak úgy járt, mint mindenki, akinek nincsenek magas összeköttetései, aki nem dicsekedhetik a nagyfejük partfogásával. Nem dolgozhatott a jövődjén, mert előtérbe tolakodott a jelen; nem készülhetett karrierre, mert életkörülményei, a minél előbbi önálló megélhetést tüzték ki elébe célul. Minden tehetsége és kitűnő bizonyítványai ellenére sem tudott a nagy világban valami széppel biztató pozícióhoz jutni, hanem meghúzódott a maga kis fészékében, mert az legalább mindjárt adott egy kis meleget is. Böhm urhoz került és ha dolgozott is napjában tizenkét órát, azt mégis elérte, hogy a családját segíthette és még egy kis legénykedésre is jutott. Ugy néha, vasárnaponként bizony, a kis praktikus tisztelettel és csodálattal vegyes irigységgel bámulta meg. De

ez nem elégítette ki és elégszer is motoszkáltak a fejében az e fajta zugolódások:

„Csak szerencse minden! Egy kis szerencsével is mennyire vihettek volna. De ebben nem volt eddig részem. Nem is kellett volna minisztert vagy gróft választani apámul és már is lehetett volna belőlem valami. Jártam tizenkét esztendeig iskolába és semmivel sem értem el többet, mint az apám négy évi padkoptatás után. Az a sok nehéz fejű és üres lelkű fiatal, kiket én huztam ki a szekundákból, egytől-egyig benn hizik valami jóféle bankban és nekem itt kell elpenészednem!” Elég gyakran járt ez az eszébe, de az irodában más hurokat pedzett, mert hova lett volna a tekintély? Ott adta a megelégedettet és még azt az urfit is igyekezett meggyőzni.

— **Sok jó oldala van azért ennek a helynek is.** Első sorban jó bánásmód! Böhm ur sokat kíván, keveset fizet, az igaz, de azt csak megengedi, hogy legalább tisztességes ember, aki soha egy rossz szóval sem illet bennünket.

Az urfi nagy kegyesen elismerte és Heksch ur belemegledeve folytatta.

— **És ez nekem szerencsém,** mert érzékeny és igen heves vagyok és ha összeszidnának vagy megsérténe, komoly következményei lennének.

A kis gyakornok tágra nyitott szemekkel bámult ezen a poetikus kitörésen, mert őt komoly következmények nélkül lehetett sérteni.

Azután hirtelen meggörcsült, lekapta a fejét is iszonyu buzgalommal kezdett egy címet írni. Heksch ur jobb ügyhöz méltó ambícióval rozott a kezébe akadt gummival, csak az urfi nézett hanyag szemtelenséggel annak a haragosan

duló-fuló vihargömböcnek elébe, mely Böhm ur képében pattant közibük.

— **Maguk visszélnék a jószágommal és lopják a napot! Kaszinóznak.** Ez szemtelenség és kikérem magamnak: Rendes ember ezt nem teszi és tisztességes hivatalnok akkor is dolgozik, ha nem látják.

— **Odafönn, a hogy az irodában félig gunyosan és félig misztikusan a Böhm ur lakását neveztek — valami családi perpatvarnál telhetett meg az a mérgeg-bomba, mely itt olyan irgalmatlanul szétpattant.** A megsebesítettek közül az urfi próbált valamit motyogni oszonnaszünetről, pihenésről, de Böhm ur be se várta a végét.

— **Az a szünet a munkásoknak szól és maguk nem azok!** Maguk nem kezdik hat óra-
kor a munkát és mégis megcsalják az embert, ingyen akarják huzni a fizetést. De majd fizetek is!

Böhm ur haragosan kivágtatott az irodából és a személyzet meg se moccant. A kis praktikus végnélküli türelemmel görnyedt a címek fölé, Heksch ur izgatottan, dühösen bámult maga elé a levegőbe, csak az urfi mosolygott magában gunyosan. Amannak az járt a fejében, hogy hogyan sértegethetik és ő még vissza se vág-hat, mert vele együtt egy egész család maradna kenyér nélkül, emez meg szemtelenül ránevetett:

— **Ez a jó bánásmód? Ugye Heksch ur,** meg se mert mozdulni: Látom már, milyen érzékeny és milyen heves! Azután még hozzámorogta: „Gyáva szájhős!”

Heksch ur oda se hallgatott, csak mereven bámult a levegőbe.

Dalestély. A nagybecskereki szerb dalárda tegnap este rendezte a kaszinó kistermében első őszi hangversenyét, a mely épp olyan sikerült volt mint az eddigié. A pompásan fegyelmezett, női és vegyes karok ezuttal is kiérdemelt tapsokban részesültek, a miben éppen nem volt hiány. Hatásos volt még Bogojevics Szvetozár ur szaválata, nemkülönben Matejovskij Ferenc karmester szép hegedűjátéka. Hangverseny után a fiatalok táncra perdültek és járták a kora hajnali órákig.

Katonai szállítások. A Nagybecskereken állomásozó m. kir. honvédség részére szükséges zab szállításának biztosítása iránt a m. kir. szegedi II. honvéd-kerületi parancsnokság hadbiztonsági osztályában Szegeden 1899 évi október hó 3-án ajánlati tárgyalás fog tartatni. A hirdmény szerint 1900 évi január hó 1-től 1900 évi december hó 31-ig terjedő időszakban szükségeltetik naponta 8 (nyolc) adag 4200 grammos zab, a melynek szállítására vonatkozó és egyes vállalkozók által benyújtandó ajánlatok mintája, továbbá a szállítási feltételek iránt tájékozásul az illető hirdmények szolgálnak.

Leesett a létráról. A vármegyeház falának egynemely fogyatékoságát most renoválják. Óriás létrák meredeznek égnek, s fürge kőművesek másznak rajta a magasba. Straub István, a 13 éves inas még nem elég ügyes s így történt, hogy ma délelőtt leesett a létráról. Véresen terült el a földön, a honnan kiszállították a központi kórházba. Sérülései nem életveszélyesek.

Harc a német szóért. Pár hónappal ezelőtt elég szó volt a fehértemplomi községi iskolaszék azon határozatáról, mely szerint ezután a jegyzőkönyveit németül vezeteti. E határozatát azonban megsemmisítette egy Temesmegye közigazgatási bizottsága, mint a válás- és közoktatásügyi miniszter. Ugy látszott, hogy a német szó korifeusai, a kik egyuttal igen nagy magyargyűlölők is, most már beenyugosznak a miniszter megsemmisítő leiratába, azonban hitünkben csalódtunk. Fehértemplom r. t. város szeptemberi közgyűlésén bejelentette ugyanis Fronius Károly polgármester a miniszter döntését, mire aztán fölállott Greiner Ferenc ügyvéd s azt indítványozta, hogy föllebezzenek a minisztertanáchoz; mert a kultuszminiszter megsemmisítése az 1868. évi 44. t. cikkel ellentétben áll. Fronius Károly megpróbálta most ezen indítvány visszavonására rábeszélni Greinert, mondván, hogy úgy is olvasatlanul küldik vissza a föllebbezést, azonban Greiner támogatására fölkel Schümichen (a Volksblatt szerkesztője) és sikerült kieszközölnie, hogy a közgyűlés Fronius polgármester elnökelete alatt („willst oder willst nicht“) bizottságot küldött ki Greiner F., dr. Kremling Ferenc, Rosin M. János és Schümichen Jakab személyében a föllebbezés kidolgozására és a minisztertanáchoz való benyújtására. A dolog azonban aligha megy majd oly simán, mint a fehértemplomiak képzelik, mert az 1886. évi XXII. t. c. 30. §-a határozottan azt rendel, hogy a miniszteri rendeleteket a képviselőtestület vita tárgyává nem teheti és azokat feltétlenül végrehajtani köteles.

Elveszett váltó. Merstorf Eva elfogadó aláírásával az aradaczi utcában elveszett egy forintos, kitértetlen váltó. A becsületes megtaláló a rendőrkapitányságon átadhatja.

Találtatott. Egy sárga fémből való zöld kövel kirakott karperec találtatott, tulajdonosa a rendőrségnél átveheti.

TÁVIRATOK.

Szigetköz pusztulása.

Budapest, szeptember 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Győrből telegrafálják: A mai éjszakának szomorú eseménye Szigetköz pusztulása. Két év alatt másodszer éri katasztrófa ezt a termékeny gyönyörű völgyet, a mely — ugy látszik — a Duna vízmedencéje.

Tegnap este a nagy-Duna a medvei országot mellett a töltés alatt szakított. Husz méteres szakaszt dobott ki; ez a kapu minden órában bővül, óriási víztömeget bocsátva Szigetközre, amely végig hömpölyög Szabadi felé, a hol mitsem sejtnek a veszedelemtől. Feltartóztatlanul rohant az ár Vámos, a két Bajcs és Bácsa felé, onnan Révfalunak.

Mialatt a város a szigetközi veszedelem esélyeit mérlegelte, a győri víz 670 cm-nél megállt és éjjelkor 669, éjjel 1 órakor 666 cm. volt a vízállás.

Budapest, szept. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Győrből telegrafálják: A városban az apadás 1 órakor megszűnt és hajnali 2 órakor a vízállás visszatért 670 cm-re.

Budapest, szeptember 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Pozsonyból jelentik: Pozsonyban éjjelkor a víz 760 cm. Apadás 12 óra alatt 10 cm.

Budapest, szept. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A szigetközi pusztulás fokozatosan terjed. Az utászok este 9 órakor a bácsai zsilipen vonultak föl Szabadi községig. Az életmentés szakadatlanul folyik. Szabadi, Vámos, Bácsa a bácsai dombokra, Nagybjacs, Zámoly, Vének a töltésekre menekülnek. A vizár, a mely 50 méter szélességben három méteres bukással ömlik, Hédevárig fog terjedni.

Réggelre háromszáz utász érkezett Révfalu mentésére. A mentést Józsa László műszaki tanácsos, miniszteri megbízott személyesen intézi, az éj legnagyobb részét ott töltötte.

Borsody Géza dr. a Rábaszabályozó-társulat igazgatója a védművek biztosítására 850 katonát és műszaki erőt kért.

Budapest, szept. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Minthogy a menekülés a szigeti vészhierek folytán Szigetből éjjel 3-4 között mind erősebbé vált s a város tereit kisebb-nagyobb menekülő csapatok szállták meg, a vészbizottság szükségesnek találta a következő rendelet kiadását:

„Vizár elől menekülők számára a vészbizottság által az iskolák általunk lefoglaltatván, a tanítást további intézkedésig beszüntetjük.“

Budapest, szept. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Győrszigetről jelentik: A tákótöltést esti 9 órakor ellepte a víz. A nyulgát, de a töltés is az egész vonalon szivárgott, a süppedések szaporodtak úgy, hogy a huszárság nem bírta az árat visszaszorítani. A víz sok és nagy nyíláson nyomult be a tákóra, melyet rövid idő alatt elborított. Ott veszett a püspöki uradalom szénája és több csépeletlen gabonakazal. Az odaszorult huszárokat pontonon hozták el. — Éjjel 12 óra felé Győrsziget község lakossága álomra hajtotta fejét. 1/3 órakor segélykiáltások hallatszottak Pinnyédéről, amelyet elborított az ár.

Szerb kabinetkrízis.

Budapest, szept. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból jelentik: A miniszterium lemondásáról terjesztett újabb hírek alaptalanok.

Dreyfus nyilatkozik.

Budapest, szeptember 21. (A „Torontál“ ered. távirata.) Párisból jelentik: Az „Aurore“ a következőket közli:

A köztársaság kormánya visszaadta a szabadságomat. Csak hogy ennek semmi értéke sincs a becsület nélkül. Követelem tovább is ezen borzasztó tévedés jóvátételét, melynek áldozata vagyok. Azt akarom, hogy Franciaország a végleges ítéletből tudja meg, hogy ártatlan vagyok. Szívem csak akkor nyugszik meg, ha nem akad francia, ki nekem olyan büntetést ró fel, melyet más követett el.

Dreyfus Alfréd

Budapest, szept. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból telegrafálják: A hivatalos lap ma közli a dekrétumot, mely Dreyfus megkegyelmezéséről szól.

Dreyfus utazása.

Budapest, szept. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bordeauxból jelentik: A „Petit Girond“ szerint Dreyfus két utassal ma ide érkezett. A „Figaro“ megerősíti ezt a hirt, hozzátéve, hogy Dreyfust a lap egyik munkatársa kíséri.

Zavargások Algirban.

Budapest, szept. 21. (A „Torontál“ ered. táv.) Algirból jelentik: Max Regis antiszemita vezér és hívei több ízben összetűztek a zsidókkal, majd mikor a rendőrség és a katonaság is közbelépett,

ezekre lödöztek. Három rendőr és számos ember megsebesült. A zavargás okozói közül hatot letartóztattak.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1899. szeptember 21.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	100 kilogr. ára		kilo	100 kilogr. ára		
		frtől	frtíg		frtől	frtíg	
Bánsági	ó	76	8.30	8.40	80	8.70	8.75
Tiszavidéki	„	76	8.35	8.45	80	8.75	8.80
Pestvidéki	„	76	8.30	8.40	80	8.70	8.75
Bácskai	„	76	8.60	8.65	80	0.—	0.—

Rozs	uj	elsőrendű	kilo		
			70-72	6.55	6.65
„	„	másodrendű	—	6.45	6.55
Árpa	„	takarmány	60-62	6.—	6.20
„	„	égetni való	62-64	5.70	5.90
„	„	sőrfőzésre való	64-66	6.60	7.—
Zab	„	—	39-41	5.40	5.50
Tengeri	ó	bánsági	—	5.05	5.25
„	„	másnemű	—	0.—	0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 21. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában az árak 5 krral emelkedtek. Megvételre került 3000 mm. első minőségű becskereki tengeri. Kötetett.

Buza októberre	8.50—	8.51
Buza 1900 áprilisra	8.84—	8.85
Rozs októberre	6.63—	6.64
Zab októberre	5.11—	5.12
Tengeri augusztusra	5.15—	5.16
Tengeri 1900 májusra	5.11—	5.12

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskekre, illetve Nagy-Becskekről.
Érvényes 1899. szeptember hó 1-től.

Erkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Temesvár felől: délelőtt 11.38, délután 5.36, éjjel 10.29.
Pancsova felől: délelőtt 10.33, délután 5.58.

Zsombolya, Alibunár és Versecz felől: reggel 9.15, éjjel 10.29.

Zsombolya felől: (keskenyvágányu pályaudvar) délelőtt 10.45, este 5.25.

Csösztelek felől: reggel 6.24, (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra:
Budapest, Nagy-Kikinda felől: reggel 7.62, délután 4.45, éjjel 10.22.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Temesvár felé: éjjel 3.00, délelőtt 10.00, délután 4.31.
Pancsova felé: reggel 8.30, este 6.20.

Alibunár és Zsombolya felé: reggel 3.00, délután 4.31.
Versecz felé: reggel 6.15, délután 4.31.

Zsombolya felé: (keskenyvágányu pályaudvar) reggel 5.05, délután 1.49.

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról:
Budapest, Nagy-Kikinda felé: reggel 5.45, délelőtt 11.49, este 7.05.

VASUT-ÜGYEK.

141628. szám. A. IV. Magy. kir. államvasutak.

„A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az 1404. és 1403. sz. gyorsvonatok Budapest—Zsolna között f. hó 17-étől kezdve buffetkocsival fognak közlekedetni.

Az 1404. sz. gyorsvonat indul Budapest nyug. p. u.-ról este 6 óra 20 perckor és érkezik Zsolnára éjjel 12 óra 25 perckor; az 1403. sz. gyorsvonat indul Zsolnáról éjjel 3 óra 35 perckor és érkezik Budapest ny. p. u.-ra délelőtt 9 óra 45 perckor.

Budapest, 1899. szeptember 14-én.

A forgalmi főosztály.

34183/99. A. IV. Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetőségének (központ) kezelése alá tartozó körmend—németújvári h. é. vasut Pinka—Mind-szent és Németújvár állomásokkal, továbbá Strém rakodóállomással és Orbánfalu megállóhelyvel, folyó évi szeptember hó 1-én a nyilvános forgalomnak átadott.

Az állomások és Strém rakodóállomás az összes forgalomra vannak berendezve, Orbánfalu megállóhely pedig csupán személy- és podgyász-forgalomra szolgál.

Budapest, 1899. szeptember 1-én.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

VASUT-ÜGYEK.

118021/99. szám. Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1900. évben, illetőleg 1902. év végéig a következő csoportokba sorozott anyagokból felmerülő tényleges szükségletnek szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet, még pedig:

I. Szurok fáklya.

II. Rézgalic.

III. Lenolaj, terpentinolaj, kenőcék és fény-mázak szállítása iránt.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkeket előtűntető jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati mintáknak szolgálnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési (A. V.) szakosztályánál (Budapest, Andrásy-ut 73. szám II. emelet 43. ajtó szám) kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, évenként egy koronás magy. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi október hó 24-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán odaküldendők és a boríték ezen külcimmal látandó el:

„Ajánlat 118021/99. számhoz.”

Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségű minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt anyag értékének 5% legkésőbb f. évi október hó 23-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendők.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módok bemutatása mellett állítanak ki, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1899. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Hirdetések.**Kényelmes nagy ház**

Nagybecskerek legszebb részében
szép házi kert és parkirozott
udvarral, loistálló és kocsiszinnel

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

844-3.2

1900. II. szám. 1899.

842-3.1

Hirdetmény.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága 1899. évi augusztus hó 28-án kelt 5362. számú határozatával a török-kanizsa—kis-zombori tvh. közút 20530-22 km. szakaszának kiépítését és hengerlését 6432 frt 44 krnyi összegért, a zombolya—kis-őrszi tvh. közút 64-66 km. szakaszának kiépítését és hengerlését pedig 8806 frtnyi összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogamatossításának biztosítása céljából az 1899. évi október hó 2-ik napjának d. e. 10 órájkor a torontálvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kintöltött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1899. évi szeptember hó 11-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Faur,

kir. főmérnök.

1094. hvégrh. szám 1899.

845-1.1

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1898. évi V. 1085. számú végzése folytán Várady Imre dr. nagybecskereki ügyvéd által képviselt Naszke Károly nagybecskereki lakos felperes részére Bodor József és Rozália f. muzslyai lakosok alperesek ellen 45 frt követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán ingóságokra a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1898. évi V. 1085/6 sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglatatok követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, a f.

muzslyai tanyájukon és folytatólag a községben házuknál leendő megtartása határidőül 1899. évi október hó 4. napjának délelőtt 9 órája kintűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt lovak, malacok, gazdasági eszközök és sorvetőgép a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldötténel írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölőslégére fognak utaltatni.

Kelt N.-Becskeken, 1899. évi szeptember hó 19-ik napján.

Simonich,

kir. bírósági végrehajtó.

Torontálvármegye csenei járás főszolgabírája.

5184. szám 1899.

846-3.1

Pályázati hirdetmény.

A járásomhoz tartozó billédi községi és gyertyámosi körállatorvosi állásokra ezennel pályázatot nyitok.

A billédi községi állatorvosi állás évi javadalmazása 350 frt.

A zágrábi érsekség mint billédi uradalom részéről évi 30 frt, melyért azonban köteles az állatorvos az uradalom méncsikóit minden évben külön díjazás nélkül kiherélni.

Billéd községben teljesítendő huszszemlézeti díjakból évente 160-170 frt.

Végül a szabályrendeletileg biztosított látogatási díjak.

A gyertyámosi körállatorvosi állás évi javadalmazása 500 frt és a szabályrendeletileg biztosított látogatási díjak.

A körhöz tartoznak Gyertyámos szék-helylyel: Kis-Jécsa, Nagy-Jécsa, Csatád, Németh, Román-Kécsa és Horvát-Kécsa községek.

Felhivatnak pályázni óhajtok, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a csenei főszolgabírói hivatalhoz f. évi október hó 15-ig nyújtsák be.

Kelt Csenén, 1899. évi szeptember hó 19-én.

Főszolgabíró szabadságon:

Keresztes György,
szolgabíró.**H i r d e t é s e k**

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában.